

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 8-ego i 22-ego

Prenumerata wynosi rocznie 12 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Kraszewskiego 1.1, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 22.

Opalanie ropy. — Międzynarodowa Komisya dla ujednostajnienia metod badania produktów naftowych — Produkcya ropy w Boryslawiu i Tustanowicach we wrześniu 1907. — Produkcya ropy w Galicyi. — Z krajów naftowych. — Import i Eksport produktów naftowych w Austro-Węgrzech za 9 miesięcy 1907. — Ministerstwo pracy i przemysł górniczy. — Kronika.

Opalanie ropy.

Nadprodukcya ropy i spowodowana tem deruta ceny wysunęły znów na pierwszy plan kwestyę szerszego stosowania ropy do celów opałowych. Sprawą tą zajmujemy się zawsze, skoro w przemyśle naszym przychodzi cięższe przesilenie, lecz przyznać trzeba, że racjonalnie sprawa ta u nas dotychczas załatwioną nie została i pod tym względem Galicya ciągle jeszcze czeka na rozwiązanie tej kwestyi, gdy inne kraje naftowe już dawno u siebie kwestyę tę rozwiązały i dlatego wszystkie przesilenia mają tam o wiele łagodniejszy przebieg.

A jednak trzeba wreszcie raz uznać ten fakt, że w szerszym stosowaniu ropy do celów opałowych leży w ogóle przyszłość przemysłu naftowego. Ropa jako źródło światła odegrała już swoją rolę, dosięgła już kulminacyjnego punktu pod tym względem, i dzisiaj wobec konkurencyi światła elektrycznego i gazowego nie przestanie wprawdzie jeszcze bardzo długi czas być źródłem światła dla biedniejszej ludności (für den kleinen Mann), ale ogólnej jej użycie do tego celu w krajach wysoce

kulturalnych, jak n. p. widzimy to już dzisiaj w Anglii, zaczyna się zmniejszać.

Natomiast ropa jako materiał opałowy odegra jeszcze w życiu przemysłowym i handlowym bardzo wybitną rolę, wobec zmniejszenia się zapasów węgla; pod tym względem czeka przemysł naftowy jeszcze wielka przyszłość, tembardziej, iż ropa jako płynny materiał opałowy, ma niesłychanie więcej zalet technicznych, niż materiał opałowy stały (węgiel).

Rozpowszechnienie się ropy, jako materiału opałowego zupełnie na równi z węglem, drzewem lub torfem, przyzwyczajenie się społeczeństwa do tego paliwa usuwa od razu kwestyę nadprodukcyi. Wtedy za dużo ropy nie będzie można produkować wobec wielkiego pola zbytu. Jest to bardzo ważną kwestyą dla każdej gałęzi górnictwa, a dla kopalnictwa naftowego w szczególności, jeśli nie trzeba kłaść tamy rozmiarom jego produkcji.

Przesądem jest dzisiaj twierdzić, że palić ropę szkoda, gdyż przez jej przeróbkę otrzymuje się daleko więcej wartościowe produkty, jak nafta, olej, parafina i t. d. Naturalnie byłoby wielką szkodą palić ropę, gdyby jej było mało, lub akurat tyle, że wy-

robione z niej produkty wartościowe znalazłyby zbyt. Ale światowa produkcja ropy nie stoi dzisiaj w żadnym stosunku z konsumcją tych wartościowych produktów, ropy produkuje się cztery razy więcej od tej ilości, jaka jest potrzebna na wyrób nafty i innych produktów naftowych, trzeba więc koniecznie znaleźć dla ropy inne zastosowanie, a do tego służy jej zdolność opałowa; pod tym względem ropa równoważą coraz większy brak w świecie węgla i drzewa. Z tą samą słuszością można byłoby twierdzić, że szkoda palić węgiel, przecież i z węgla chemik jest w stanie otrzymać produkty jeszcze więcej wartościowe niż z ropy, bo można poddać węgiel suchej destylacji i otrzymać z niego najpiękniejsze farby anilinowe, ale konsumcja tych farb jest tak nieznaczna w porównaniu z produkcją węgla, że trudno byłoby węgiel wyłącznie na ten cel sprzedawać. Węgiel został wybitnym materiałem opałowym, takim samym wybitnym materiałem opałowym w niedalekiej przyszłości musi stać się i ropa.

Zrozumiano to już w innych krajach naftowych jak w Ameryce, Rosji i Rumunii, natomiast u nas kwestya ta zaczyna się dopiero klarować. Im prędzej wyklarowanie to nastąpi, im prędzej Galicya i inne kraje monarchii austriackiej oswoją się z ropą jako z paliwem, tem prędzej przebrniemy i pozostawimy za sobą kwestye ciągłych przesileni w naszym przemyśle; z tego względu jest to kwestya pierwszorzędnej wagi i doniosłości, lecz jak każda nowa kwestya, wymaga na początku pokonania pewnych trudności.

Przedewszystkiem producenci nasi powinni uznać całą doniosłość tej sprawy dla uregulowania wogóle stosunków w przemyśle i świadomi tej doniosłości popierać sprawę opalania ropą jak najusilniej, choćby nawet ropę na opał trzeba było sprzedawać taniej niż ropę do rafinerji. Cena ropy opałowej musi być normowaną każdorazowo cenami węgla z uwzględnieniem wartości kalorycznej ropy, która 1·5—1·6 jest większa, niż wartość kaloryczna pierwszorzędnych gatunków węgla górnośląskiego. W krajach wschodnich, gdzie ropa lub odpadki naftowe mają już szerokie zastosowanie do celów opałowych,

cena ropy używanej do celów rafinowania i ropy opałowej są prawie identyczne. W Rosji n. p. ropa surowa i „mazut“ mają jednakową cenę (30 kopiejek za pud), w Rumunii ropa do rafinowania ma cenę cokolwiek wyższą od oleju opałowego (4 lei i 3 lei 60 centimów), u nas różnica powinna być znaczniejszą dla tej prostej przyczyny, że im dalej na zachód, tem węgiel staje się tańszy, natomiast produkty naftowe droższe. Im więc dalej produkty naftowe są wysunięte na zachód, tem tańszą musi być tam ropa, jako materiał opałowy, stosując się do cen węgla i tem droższą, jako materiał do fabrykacji nafty, parafiny i t. d., przeciętna jednak tych dwóch cen powinna we wszystkich krajach być jednakową i rzeczywiście przeciętna cena ropy dzisiaj w Ameryce, Rosji i Rumunii jest prawie identyczna, obraca się w granicach 4 koron, jedynie Galicya ma cenę za ropę nieproporcjonalnie niską i jedynie dla tej przyczyny, że nadmiaru ropy nie używa na większą skalę do celów opałowych, kładąc sama w ten sposób tamę rozmiarom swojej produkcji naftowej.

Nie trzeba być ekonomistą, aby zrozumieć bardzo prostą zasadę ekonomiczną w organizacji zbytu i w stosunkach popytu i podaży, a mianowicie zasadę następującą: Jeżeli konsumcja pewnego produktu jest ograniczoną, to wszelki nadmiar w produkcji tego produktu musi spowodować derutę ceny, wzrost produkcji ropy o dwa miliony robi odrazu przewrót w stosunkach naftowych, bo ulokowanie nowych półtora miliona cetnarów produktów naftowych z tej ropy w monarchii nie jest rzeczą łatwą, gdyż cała konsumcja monarchii wynosi zaledwie 3 miliony, również i za granicą wobec wielkiej konkurencji ta lokacja jest trudną. Ale jeśli tę ropę zastosujemy jako materiał opałowy, nadamy mu właściwość tego produktu, którego już nie monarchia ale sama Galicya tylko zużywa rocznie kilka milionów cetnarów, to wtedy lokacja będzie o wiele łatwiejszą i nie spowoduje gwałtowniejszego przesilenia, trzeba tylko by ropa, jako paliwo, uzyskała niejako prawo obywatelstwa na równi z węglem, drzewem, torfem i t. p. i by znikły przesady co do tego rodzaju paliwa.

Dzisiaj przy bardzo ograniczonym stosowaniu ropy do celów opałowych, przy braku więc większego zbytu cena ropy spadła nieproporcjonalnie nisko. W interesie producentów naszych leży, przez oddanie części ropy do celów opałowych podnieść ogólną cenę ropy do tego poziomu, na jakim ona stoi w innych krajach naftowych. W tym celu potrzebną jest planowa organizacja zbytu ropy. Wprawdzie wszystkie nasze organizacje mają tę złą stronę, że część producentów tylko do niej przystępuje i część ponosi ofiary a inni korzystają z owoców organizacji, nie ponosząc żadnych ofiar, ale jest to zjawisko ogólne i w innych gałęziach przemysłu, choć w przemyśle naftowym zjawisko to występuje specjalnie jaskrawo. Lepsza część naszych producentów, ta część, która patrzyła zawsze cokolwiek dalej w przyszłość, zrażać się tem nie powinna. Związek producentów dla ropy opałowej, który powstał u nas pod nazwą „Ropał“ w myśl tej idei musi się rozszerzyć przez przystąpienie doń większej ilości firm, musi się też on z czasem oprzeć na zasadzie, że każdy członek część swej produkcji będzie oddawał na opał po cenie konkurencyjnej z węglem; dzisiaj cena ta jest zresztą nawet znacznie wyższą od przeciętnych cen ropy.

Bardzo ważną przeszkodą dla większego stosowania ropy do celów opałowych jest wielki konserwatyzm naszych zakładów przemysłowych, które obawiają się wszelkich innowacyj, a jeśli decydują się na nią, to żądają by ta innowacja, jak w danym wypadku opalenie ropą, dawała korzyści o 200% większe niż dawny system opalania węglem, a przytem nie chcą ponosić żadnych zachodów i kłopotów, i gdy zachodni przemysłowcy wprowadzają u siebie zaraz innowacje, które dają 5—10% oszczędności, bo w tem widzą odrazu interes i ułatwienie konkurencji, nasz przemysłowiec takich drobnych oszczędności nie uznaje.

Nie lepiej rzecz się ma z instytucjami państwowymi, jak n. p. z koleją. Tutaj znów panuje wszechwładnie biurokratyizm, ta ciężka machina do wprowadzania wszelkich innowacji i to przekonanie, które trudno wykorzenić, że taka instytucja państwowa we-

le nie ma obowiązku popierania przemysłu, z którego państwo żyje.

Koleje już od dawna traktują z producentami, a w ostatnim czasie z „Petroleą“ o opalenie lokomotyw ropą, lecz jeśli kolej nie zmieni zajmowanego dotychczas stanowiska w tej sprawie, to pertraktacje te do żadnego rezultatu nie doprowadzą.

Projekt układu wypracowany przez lwowską dyrekcję kolejową cały składa się z zastrzeżeń na korzyść kolei tak dalece, że kolej rezerwuje sobie prawo rozstrzygania jednostronnego przez siebie w sprawach spornych. Nie dziwimy się, że taki układ został ułożony przez urzędników kolejowych, którzy są zawsze więcej papiescy, niż sam papież, ale dziwić się należy, że ministerstwo kolejowe pomimo tylu szumnych zapewnień, że chciałoby przemysłowi naftowemu przyjść z pomocą nie dało dotychczas żadnej instrukcji dyrekcji lwowskiej, oparcia tego układu na innych zasadach. Gdyby p. minister Korytowski, w swoim exposé budżetowym powoływał się na to, że kolej zamierza zaprowadzić opalenie ropą, przeczytał projekt tego układu, to przyszedłby niezawodnie do przekonania, że na tych podstawach zawarcie układu jest niemożliwym. Saliny galicyjskie, gdzie p. minister, jako prezydent Krajowej Dyrekcji skarbu, zaprowadził opalenie ropą, zawierają umowę z producentami na zupełnie innych zasadach i dlatego opalenie ropą tam jest już zaprowadzone z rezultatem kompletnie zadowolniającym.

Natomiast kolej żąda przedewszystkiem umowy o dostawę ropy na dziesięć lat. Zdawałoby się, że stawiając takie żądanie, zechce kolej przynajmniej ponieść koszt wszelkich urządzeń, z projektu umowy okazuje się jednak, że koszt wszystkich urządzeń a więc rezerwoarów, budynków, przeróbki palenisk ma ponieść firma ropę dostarczająca, urządzenia jednak same pozostają własnością kolei, i mają się odbywać ściśle wedle wymagań kolei. Firma naftowa złożyć ma na te urządzenia bezprocentowo potrzebną kwotę, ponadto jeszcze bezprocentową kaucję na zabezpieczenie dotrzymania umowy. Stawianie takich warunków nazywa się popieraniem przemysłu, w dzi-

siejszych ciężkich czasach kredytowych. Przemysł naftowy po 10 latach istnieć niezawodnie będzie, ale kto zna stosunki w przemyśle naftowym wie, że oprócz akcyjnych Towarzystw, które by także takiego zobowiązania nie przyjęły, inne firmy naftowe gwarantować nie mogą, czy, jako takie, wogóle istnieć będą. W Rumunii kolej co 3 lata ogłasza licytację na dostawę olejów opałowych i znajduje zawsze pokrycie u kilku większych firm, oprócz tego kolej sama ponosi koszty wszelkich potrzebnych adaptacji i urządzeń i to jest rzeczywiste poparcie przemysłu.

Warunek ceny, przy którym za podstawę wzięto zdolność odparowania pewnej ilości wody przez kilogram węgla i ropy i ustalono ten stosunek na 7:28:11:5 jest słuszny. Za podstawę ceny na r. 1908 wzięto cenę węgla loco kopalnia w Karwinie, 125 koron za tonę, w wyżej więc wspomnianym stosunku cena „ropału“ wypadłaby kor. 1'96 loco Karwin, a przeciętnie 2'50 na stacyach galicyjskich Lwów, Przemyśl, Sambor, licząc za transport, jak tego kolej żąda 0'16 halera za cetnar i kilometr. Cała ilość „ropału“, jaką kolej początkowo żąda, miałaby wynosić 5.000 wagonów rocznie. Ciężki warunek stanowi żądanie kolei odbenzynowanie ropy, tak, aby punkt zapalności odbenzynowanego produktu był wyższy jak 100 C. W warunkach temperatury u nas panującej żądanie to jest zbyt wygórowane i wymaga oddestylowania znacznej części ropy, przez co pozostałość byłaby zbyt gęsta, a kolej stawia jednocześnie drugi wręcz przeciwny warunek, by przy $+5^{\circ}$ „ropał“ był płynny.

Opalanie więc lokomotyw ropą wobec takich ciężkich warunków staje się bardzo problematycznym, tem więcej forsować musimy wprowadzenie płynnego opału do zakładów przemysłowych, dla których we wschodniej Galicyi, a częściowo i w północnych Węgrzech, kalkulacja jest bardzo korzystna w porównaniu z węglem.

Dr. St. Bartoszewicz.

Międzynarodowa Komisja dla ujednostajnienia metod badania produktów naftowych.

Generalny sekretarz komisji dr. Leon Ubbelohde w Karlsruhe rozesłał do członków komisji następujący komunikat:

„Powołując się na konferencję w Bukareszcie, co do organizacji międzynarodowej komisji dla ujednostajnienia metod badania produktów naftowych, mam zaszczyt donieść co następuje:

Zasadniczem i istotnem zadaniem członków komisji, jest zebranie życzeń i postulatów zastąpionych przez nich krajów, co do badania nafty i słownictwa.

W tym celu proponuje się:

1. Utworzenie komitetów krajowych we wszystkich zastąpionych w komisji państwach, przez wolny wybór członków komisji w poszczególnych państwach.

2. Poznanie życzeń i postulatów kół przemysłowych i handlowych odnośnego kraju przez ankiety lokalne, przez rozesłanie kwestyonariuszy etc. etc.

3. Zapytania u rządów poszczególnych zastąpionych krajów. Byłoby wskazaniem, by zapytania te do rządu jednolicie dla wszystkich państw skierowane zostały. W tym celu uprasza się o możliwie rychłe podanie poszczególnych stosownych punktów, ażeby sekretaryat wypracować mógł przedłożenie, które członkowie komisji w najbliższym czasie przedłożyłyby mogli odnośnym rządóm.

Pozatem poruszono w Bukareszcie, by członkowie komisji objęli specjalne referaty co do poszczególnych części naszych prac.

Uprasza się tedy o łaskawe podanie obranego tematu i zwraca się uwagę na następujące:

I. Badanie ropy surowej (w pierwszym rzędzie ze względu na przeróbkę tejże).

II. Benzyna. 1. Próba destylacji. 2. Stopień rafinacji.

III. Nafta świetlna. 1. Próba destylacji. 2. Oznaczenie ciągliwości. 3. Stopień rafinacji. 4. Badania fotometryczne.

IV. Smary. 1. Badanie ciągliwości. 2. Oznaczenie asfaltu i smoły. 3. Oznaczenie punktu zapalności i zapłonienia. 4. Oznaczenie wody.

V. Oleje gazowe. 1. Wartość gazowania. 2. Fotometryczne i kalometryczne badanie gazu.

VI. Asfalt i smoła; (w szczególności rozróżnienie asfaltów sztucznych i naturalnych).

VII. Wazelina i oleje wazelinowe.

VIII. Stałe smary maszynowe. 1. Punkt topliwości. 2. Zawartość wody.

Uprasza się także o podanie innych tematów nadających się do opracowania.

Z przyjemnością stwierdzić należy, że dwa najtrudniejsze rozdziały, mianowicie rozdział o asfalcie i smołe objął prezes honorowy prof. dr. Holde, zaś o ropie p. dr. Edeleanu.

Wskazanem byłoby, aby poszczególne przedmioty opracowane zostały przez kilku współpracowników, a sekretariat poczyni starania, by poszczególni członkowie weszli wzajemnie w porozumienie.

Wspomniane tematy stanowiły już przedmiot rozpraw wydziału IX Niemieckiego Związku dla badania materiałów technicznych i zwracam na to specjalną uwagę.

Prace powinny tak postępować, by komisja międzynarodowa już z wiosną przyszłego roku odbyć mogła zebranie“.

Wezwanie o utworzenie komitetów lokalnych, jak również proponowany wolny wybór odnośnych członków komisji, zdaniem naszym w zupełności odpowiada celowi. Wzywamy niniejszem wszystkich, którzy interesują się uregulowaniem powyżej podanych kwestyj, by zwrócić się zechcieli do podpisanych i podali w jakim kierunku pragnęliby współpracować. Zarazem zwracamy uwagę na zamierzone rozszerzenie zakresu działania komisji, którym objęte być mają również kwestye dotyczące handlu i obrotu produktów naftowych. Poszczególne komitety ukształtować się mają, jako pewnego rodzaju oficjalne zastępstwa interesów przemysłu naftowego w danym kierunku i przedkładać mają sformułowane postulaty wprost odnośnym rządóm, przez co danym zostanie wyraz idei, poruszonej przy innej sposobności na kongresie naftowym w Bukareszcie. Od przedstawicieli i współpracowników przemysłu na-

ftowego poszczególnych krajów zawisłem jest nie tylko stworzenie tej nowej instytucji, lecz nadanie jej takiego znaczenia, jakie czynne zainteresowanie się sprawą każdej instytucji nadać jest w stanie.

Zwracamy tedy usilnie uwagę na wybitne znaczenie, jakie uregulowanie liczných, w nasz zakres działania wchodzących zadań, dla nas posiada; do tych należą ujednostajnienie metod badania i słownictwa poszczególnych produktów naftowych, w związku z unormowaniem ich charakterystycznych własności, uzyskanie wpływu na usanse handlowe, na przepisy wykonawcze postanowień cłowych, na stosunki transportowe i magazynowe etc. etc. Prócz tego zaznaczyć musimy, że przez zainicjowanie międzynarodowego porozumienia w tych ważnych kwestiach, dojść możemy do powszechnego ich uregulowania, przez co usunięte zostaną liczne braki i niejasności, które stanowiły często przedmiot nieporozumień. Nadmieniamy w końcu, że praca nasza, chociaż początek swój wiedzy z teorii, poświęconą jest nie teorii, lecz praktyce.

Dr. Leopold Singer Prof. Rom. Zalesiecki
Pardubice Włóów.

Produkcja ropy w Borysławiu i Tustanowicach we wrześniu 1907.

(W cysternach).
(Przedruk wzbroniony).

A. Borysław.

Natan	278
Hekła	87
Zjednoczone Niemieckie kop. nafty	84
Sobieski	19
Światowid	23
Estera	9
Aniela	36
Szezur	21
Mały Jasienicki	4
Nadzieja	10
Szczęść Boże	12
Berta	6
Miekiewicz	1
Bojko Kurytyba	65
Proć	6
Baron Hirsch	40
Port Artur III	10

Charitas	8	Mukden	95
Lubomirska i Ska	9	Mercedes	92
Dr. Freund	138	Jenny	91
Galicya	41	Galicya	89
Ural	9	Hermann	89
Akeyjne Tow. dla przemysłu naftowego	40	Minerwa	87
Gal. Karpackie Towarzystwo naftowe	20	Długosz, Łaszcz	67
Fanto (Kornhaber)	64	Izabela	33
Gwiazda Trzebinia	42	Sas	9
Joanna	15	Synge	35
Feniks (Fanto-Łaszcz)	82	Elgin	40
Schutzmann, Hammermann	19	Alois	34
Jeanette	70	Tsouchima	68
Trzebinia (Wegmann)	16	Banzay	34
Bianca	13	Kometa	35
Montefiaure	5	Sadwiga	31
Syndykat	263	Smolka	64
Ratoczyn Borysławski	172	Perła	18
Klaudyusz nr. I	150	Fanto	15
Gal. Kasa oszczędności	54	Aba	13
Morye	35	Uryckie Towarz. Schreier III	80
Stanisław (Wiśniewski)	33	" " " II	44
Koppel	22	Jakób	75
Artur	13	Józef	88
Zuckerberg	11	Ignacy	84
Charlotte (w beczkach)	9	Salo	29
Dr. Lenartowicz	4	Georg	33
Manru	3	Rosa	59
Torosiewicz	3	Sabina	10
		Trunkwalter	10
		Flora	41
		Sezam	41
		Bitum	42
		Barbara	44
		Kinga I	29
		Kordyan I	25
		Nahlik	58
		Laura	80
		Clay	32
		Roman	16
		Emil	37
		Zuzia	11
		Lilien	5
		Żmudź	3
			<u>Suma 8,408</u>
		Zestawienie.	
		Borysław	2.070
		Tustanowice	8.400
		Zapasy na kopalniach	730
		Łączna produkcya	<u>11.200</u>
B. Tustanowice.			
Wilno	1.110		
Gal. Spółka naftowa	900		
Montan na Glińskim	515		
Uryckie Towarzystwo Feuerstein I	512		
Hala	501		
Berthold	353		
Popielanka	304		
Laupenmühlen	249		
Sumatra	252		
Henryk	245		
Dziunia	215		
Fortuna	213		
Klara	145		
Nowina	141		
Karpackie Towarz. naftowe	331		
Baronowa Popper	200		
Resseguieur	108		
Parnes	99		

Produkcya ropy w Galicyi.

wrzesień 1907.

Miejscowość	Zapasy dnia 31. sierp. 1907	Produkcya	Ekspedycya	Manko i zużytko- wanie na kopalni	Zapasy dnia 30. wrześn. 1907
Potok	21.402	11.200	17.528	300	14.774
Rogi	7.041	7.800	6.048	500	8.293
Równe	3.718	2.000	1.020	400	4.298
Tarnawa-Wielopole-Zagórz	46.457	11.500	9.650	800	47.507
Krosno	115.093	25.000	17.580	3.000	119.513
Reszta kopalń Galicyi zach.	50.889	19.000	14.694	1.000	54.195
razem	244.600	76.500	66.520	6.000	248.580
Boryslaw - Tustanowice	4,936.188	1,059.200	741.303	30.000	5,221.085
Schodnica	85.945	33.500	16.434	3.500	99.511
Urycz	39.892	11.000	6.597	1.000	43.295
Mrażnica	4.631	1.000	940	200	4.491
Reszta kopalń Galicyi wschod.	12.758	9.600	8.540	1.200	12.618
razem	5,079.414	1,114.300	776.814	35.900	5,381.000
Łącznie	5,324.014	1,190.800	843.334	41.900	5,629.580

Z krajów naftowych.

Rosya.

Baku. Produkcya ropy w miesiącu sierpniu wynosiła 39,376.838 pudów; na ogół przeciętna produkcja miesięczna nie przekracza 30—40 milionów pudów i niema widoków, by w najbliższym czasie pokazać wzrostu. Ceny przeciętne notowane na giełdzie w Baku wynoszą: za ropę surową lekką 31.70 do 32.26 kopiejek, za ropę ciężką ca. 30 kop.; za mazut 30.60 kop., za naftę rafinowaną 44.33 kop. za pud loco statek. Transakcyje przeprowadzane bywają przeważnie na prompt, z powodu niejasnej sytuacji na rynku naftowym.

Rosyjski departament górniczy opracował projekt zmiany ustawy górniczej dotyczący kopalnictwa naftowego. Wedle nowego projektu mają być obecne przedsiębiorstwa równouprawnione z przedsiębiorstwami rosyjskimi. W niektórych tylko okręgach koniecznym jest dla obcych, żydów i towarzystw akcyjnych zarówno obcych, jak i rosyjskich specjalne zezwolenie ministerstwa dla handlu i przemysłu, w porozumieniu z ministerstwem skarbu i spraw wewnętrznych.

Dzierżawa rządowych terenów naftowych odbywać się ma w drodze przetargu za złożeniem jednorazowego wynagrodzenia, przy czem zachowane będą opłata pudowego i dotychczasowe podatki. Ustalenie należy-

tości od producyi ma się odbywać na podstawie przeciętnej ceny targowej, nie zaś jak dotychczas na podstawie przeciętnych notowań giełdowych. Dzierżawca rządowych terenów może również zawrzeć układ, na mocy którego oddaje on rządowi całą swą producyę po cenie targowej. Co do dzierżawy gruntów rządowych „nieroponóśnych“ proponowane są następujące zmiany: z minerałów dozywanych przez dzierżawcę, wyłączyć należy wosk ziemny; ministerstwu przysługuje prawo obniżenia podatku agrarnego, przy zużytkowaniu wody odprowadzonej dla celów producyi ropy, o ile okaże się to koniecznem dla podniesienia producyi ropy; od-

wodnienie terenów nastąpić ma tylko wtedy, jeżeli uznana zostanie przez osoby powołane istotna tego potrzeba; do podania o odwodnienie terenu dołączoną być musi należytość dla urzędników, którzy dla celów odwodnienia mają być wysłani; teren na którym bez istotnych powodów zaprzestano eksploatacyi, względnie przerwano ją na rok uznany zostanie jako teren nieużyteczny. Projekt ten przedłożonym zostanie wydziałowi „Związku dla handlu i przemysłu“, tudzież zarządowi „Związku bakińskich przemysłowców naftowych“ poczem po ponownem przejrzeniu przez departament górniczy ogłoszoną zostanie odnośna ustawa.

Import i eksport produktów naftowych w Austro-Węgrzech za 9 miesięcy 1907.

Zestawione według statystyki c. k. ministerstwa handlu.

I. Eksport produktów naftowych w metrycznych cetnarach.

Kraj przeznaczenia	Ropa	Nafta	Benzyna	Inne lekkie oleje rafinow.	Oleje smarowe i inne ciężkie rafinow. oleje	Odpadki (z wyłączeniem stałych)	Parafina		Razem
							nieczyszczona, także łuski	inne gat.	
Niemcy	62.010	526.278	43.802	27.547	183.873	330	6.644	45.169	895.653
Hamburg		117.226		850	51.889		1.939	15.390	187.294
Szwajcarya	2	68.562	30.116	4.982	23.155	119	252	3.573	130.761
Francya		149.422	2.645	39	5.078		205	538	157.927
Turecyja	24	62.060		6.057	366		8	627	69.142
Włochy	250	8.789	6.973	309	18.046	10		2.338	37.175
Anglia	2	9.960		102	5.744		203	3.172	19.183
Belgia				515	17.471			2.001	19.987
Rosya	8	2	6	1	698		281	16.255	17.251
Holandya	7		130		12.673				12.810
Serbia		2	285	1.578	119	40	35	56	2.115
Tryest								1.938	1.938
Grecya			180			1.827	346		2.353
Rumunia		31	9	41	689			53	823
Bulgarya			119						119
Inne kraje		3.443	312	70	8.077	1.994	745	1.652	16.293
Razem	62.303	945.775	84.577	42.091	327.878	4.320	10.658	93.262	1.570.664

II. Import produktów naftowych w metr. centn.

Kraj pochodzenia	Ropa	Nafta	Benzyna	Inne lekkie oleje rafinowane	Oleje smar. i in. ciężkie rafin. oleje	Ciężkie oleje do fabrykacji smarów	Odpadki (z wyłączeniem stałych)	Parafina			Razem
								nieczyszczona i łuski	Innegat.	Miękka do fabr. zapatek	
Rumunia	165433	2.642	1	346	231	37.412	8		30		206103
Stany Zjedn. Ameryki		13.519		1.978	41.555			356	174	2.085	59667
Rosya		193	9	521	4.572	14.447					59742
Niemcy	1	1.891	43	334	3.617		3	98	1.059		7046
Anglia		8		17	834			185	173		1217
Szwajcarya		41		24	204				3		272
Belgia								102			102
Włochy		3	4	11	49				51		118
Inne kraje	3	260		475	1.593		119	94	37		2581
Razem	165437	18 557	57	3.706	52.655	51.859	130	835	1.527	2.085	296848

III. Import i eksport wosku ziemnego i cerezyny w centn. metr.

Nazwa produktu	Niemcy	Hamburg	Rosya	Francya	Stany Zjedn. Ameryki	Włochy	Hiszpania	Szwajcarya	Anglia	Belgia	Inne kraje	Razem
Wosk ziem. wywóz	10.940	181	652	707	11	23	35	76	238	301	4	13.168
Cerezyna, „	1.365	1.986	674	892	848	952	808	449	104		1.017	9.095
Razem	12.305	2 167	1.326	1.599	859	975	843	525	342	301	1.024	21.966
Wosk ziem. wwóz	246		27								7	280
Cerezyna, „	44		8			1			10		50	113
Razem	290		35			1			10		57	403

Ministerstwo pracy i przemysł górniczy.

Przez posła do Rady Państwa radcę górniczego Zarańskiego.

(Przedruk z *Polnische Korrespondenz*).

Utworzenie ministerstwa pracy wydaje się być rzeczą postanowioną. Jeżeli istotnie przyjdzie do organizacyi tego ministerstwa, to nie ulega kwestyi, że przydzieloną doń zostanie sekcya górnicza ministerstwa rolnictwa. Przez to spełnionem zostanie życzenie

dawno już nawet we formie wniosków stawianych, w Izbie posłów sformułowane, życzenie oddzielenia spraw przemysłu górniczego, od ministerstwa rolnictwa, przeznaczonego przeważnie dla potrzeb rolnictwa. Reforma ta ze stanowiska interesów przemysłu górniczego, wywołuje największe zajęcie, i właśnie ze względu na tę gałąź przemysłu, w życiu ekonomicznem monarchii grająca pierwszorzędną rolę, należy kwestyę tę dokładnie zbadać

i zastanowić się w jaki sposób zmiana ta r z e c z o w o się objawi.

Dowolnym kombinacjom pozostawiono wolną drogę i pojawiły się w prasie codziennej najrozmaitsze projekty, z których wspomnę tylko projekt podany w „Neue Freie Presse“ z 8 b. m., by inspektorat górniczy wraz z inspektoratem przemysłowym podporządkowano, nowo utworzyć się mającej sekcji dla prac prawodawczych i administracyjnych ochrony robotniczej, przyczem przyjąć muszę, że autor miał na myśli przyłączenie wszystkich w sekcji górniczej ministerstwa rolnictwa zjednoczonych agend, a nie tylko departamentów inspekcji górniczej.

Zdaje mi się, że nie przesadzę, twierdząc, że tego rodzaju rozwiązanie kwestyi wywoła burzę oburzenia w całym przemyśle górniczym. Nie mogę też przypuszczać, by podobny plan, polegający jedynie na nieznamości ogromu zakresu działania sekcji górniczej mógł być seryo wziętym pod rozwagę.

Już utworzenie samoistnej sekcji dla przemysłu górniczego w ministerstwie rolnictwa wywołało długą i zaciętą walkę, i reforma ta przeprowadzona w marcu r. 1902, powitana została przez koła przemysłowców górniczych z wielkim entuzjazmem, tem bardziej nie może być przy tworzeniu nowego ministerstwa kwestya samodzielności sekcji górniczej poddana w wątpliwość, lecz raczej dyskusji poddanym winien być problemat, czy rozmiar agend tej sekcji, nie wymaga nowego ukształtowania sekcji górniczej, któreby także znalazło wyraz w nazwie zewnętrznej nowej centrali dla agend górniczych. Pod tym względem należy przypomnieć, że w latach 1848—1853, kiedy austriacki przemysł górniczy znajdował się w początkach swego rozwoju, istniało ministerstwo „für Landeskultur u. Bergwesen“, że zatem wtedy już w zewnętrznej nazwie urzędu centralnego uznano znaczenie przemysłu górniczego. Od tego czasu przemysł górniczy potężnie się rozwinął i osiągnął dziś stopień rozwoju, o którym wtedy ani marzyć nie śmiano. Aktualne kwestye górnicze pierwszorzędnej wagi, jak sprawa braku węgla, upaństwowienia kopalń węgla, skrócenia czasu pracy

w górnictwie, reforma ustawodawstwa górniczego, dziś już poczęści zajmują parlament i rząd, poczęści w najbliższej przyszłości wzięte będą pod rozwagę. Kwestya zatem zjednoczenia wszystkich agend górniczych, zatem i zarządów salinarnych w jednym urzędzie centralnym, utworzenie departamentu dla spraw naftowych, nadaje się bezsprzecznie do dyskusyi. Zapytać musimy, dlaczego wśród tych warunków, nie mianoby stworzyć urzędu centralnego, któryby już przez swą nazwę, na wzór urzędu z przed lat 60, na zewnątrz dawał wyraz wysokiemu znaczeniu górnictwa.

Z tych już tylko powodów wskazanem by było, zdaniem mojem, kreowanie nie ministerstwa pracy, lecz ministerstwa dla robót publicznych i górnictwa. Bez względu na to, czy projekt ten zostanie przyjęty czy nie, zasada, że sekcya górnicza przejść musi do ministerstwa, jako samoistne ciało — pod każdym warunkiem pozostać musi nietkniętą.

Nie możemy tu wyliczać wszystkich agend sekcji górniczej. Samo ich wyliczenie i fakt, iż istnieje cały szereg organów doradczych w ministerstwie rolnictwa, jak n. p. sekcya górnicza rady przemysłowej, stała komisya dla badania kwestyi gazów piorunujących, dla badania niebezpieczeństw kopalnictwa węgla brunatnego w północno-zachodnich Czechach, i kopalń ozokierytu w Galiicyi, i wiele innych organizacyj, których ilość w najbliższej przyszłości jeszcze wzrośnie, przekonać musi każdego, który choć nieco obznajomiony jest z stosunkami w górnictwie panującymi, o bezwzględnej konieczności samoistnej organizacyi górnictwa. Jeśli zważymy, że dziś już w sekcji górniczej ministerstwa rolnictwa pracuje około 70 urzędników, ilość, która zarówno ze względu na ciągły wzrost i rozwój górnictwa i ściśle z tem związane rozszerzenie inspektoratu górniczego, jak i ze względu na oczekiwane objęcie kopalń węglowych przez państwa, w najbliższym czasie znacznie pomnożoną być musi, to stanie się zrozumiałem, że myśl przyłączenia górnictwa do sekcji, mającej prócz tego inne zadania, jest nie do przyjęcia i tego rodzaju załatwienie tej kwestyi, uczyniłoby wprost niemożliwem rozwią-

zanie jednego z najważniejszych, i w interesie najszerzych sfer ludności leżącego zadania naszego państwa na polu górnictwa.

KRONIKA.

Posiedzenie Wydziału Krajowego Towarzystwa naftowego. Dnia 21 b. m. odbyło się w Boryslawiu pod przewodnictwem p. prezesa Gorayskiego posiedzenie wydziału Krajowego Towarzystwa naftowego. Z ważniejszych uchwał wymienić należy. 1) postanowiono wysłać podziękowanie do Prezydium Koła Polskiego i do posłów Dra Kolischera, Loewensteina, Małachowskiego i Zarańskiego za gorliwe popieranie postulatów przemysłu naftowego w obecnym przesileniu. 2) Wybrano komitet składający się z pp. hr. Zamoyskiego, prof. Załozieckiego, Dra Bartoszewicza i inż. Pierścińskiego, dla rozpoczęcia prac przygotowawczych i orientacyjnych dla międzynarodowego kongresu naftowego, który się ma odbyć we Lwowie w r. 1910. 3) Uchwalono ponownie wysłać memoriał do Koła Polskiego i ministerstwa handlu, z żądaniem eraryzacji urzędu pocztowego w Boryslawiu i zaprowadzenia nocnej służby telegraficznej i telefonicznej, co w tak wielkiem ognisku przemysłem jest poprostu niezbędnem. 4) Wybrano komitet z pp. Żukowskiego, inż. Gawrońskiego i hr. Zamoyskiego dla opracowania materiału celem wprowadzenia odpowiednich zmian w powszechnej ustawie górniczej, przy reformie tej ustawy. Do komitetu tego uchwalono także uprosić adwokata kraj. we Lwowie, Dra Goreckiego. W przyszłym tygodniu udaje się do Wiednia deputacya Towarzystwa złożona z prezesa p. Gorayskiego, hr. Zamoyskiego i Dra Bartoszewicza, by jeszcze w Kole Polskiem i w ministerstwach omówić wykonanie ważniejszych postulatów, a także porobić starania dla utworzenia osobnego działu naftowego w sekcji górniczej, przy zamierzonej reorganizacji ministerstw, z powodu kreowania nowego ministerstwa robót publicznych.

Obszerne sprawozdanie z posiedzenia wydziału umieścimy w następnym numerze.

Ceny ropy i giełda ropna. Targ ropy u nas jest bardzo nieregulowany i choć niema formalnej giełdy ropnej, odbywają się często w Drohobyczu sztuczne zwyżki i zniżki zależne od polityki sprytniejszych macherów. Zauważyć się jednak mimo to daje stała tendencya zwyżkowa niewidoczna jeszcze bardzo w sprzedażach na prompt, lecz występująca jasno w sprzedażach na r. 1908; transakcye na cały rok 1908 odbywają się po cenie K. 2:30—2:40; dowiadujemy o jednym większym zakupnie ropy parę tysięcy cystern po K. 2:35, wobec budowy nowych rezerwoarów

i spadku produkcji spodziewane znaczne podniesienie się cen ropy w r. 1908 jest zupełnie uzasadnione. Krajowe towarzystwo naftowe robi staranie o zaprowadzenie oficjalnych notowań cen ropy.

Sprostowanie. W poprzednim numerze z winy zecera wkradła się pomyłka; w naradach o zbiornikach krajowych w Wydziale krajowym, ze strony przemysłowców bierze udział Pan Henryk Macher, nie zaś Moraczewski jak mylnie wydrukowano.

Zapobieganie pożarom szybów naftowych. Z powodu wybuchów gazów i pożarów które się zdarzyły w kopalniach w Boryslawiu, Truskawcu i Tustanowicach, rewirowy urząd górniczy w Drohobyczu, po porozumieniu z właścicielami kopalń i kierownikami ruchu, wydał w lecie zarządzenia, mające zapobiedz tego rodzaju klęskom. Ze względu, że eksplozje i pożary się ponowiły, starostwo górnicze w Krakowie otrzymało wezwanie do wydelegowania komisji fachowej, któraby zbadała zarządzenia rewirowego, urzędu górniczego i poczyniła odpowiednie wnioski eo do ewentualnego uzupełniania lub zmiany zarządzeń urzędu rewirowego. Wnioski tej komisji będą dla władz górniczych do dalszych zarządzeń. Kierownictwo komisji, do której prócz rewirowego urzędu górniczego w Drohobyczu, powołani będą wybitni przedstawiciele techniki wiertniczej, obejmie starszy radca górniczy Holobek

Nowa rafinerya w Galicyi. Z końcem b. m. odbędzie się komisya dla koncesyonowania nowej rafineryi w Rychcicach koło Drohobycza. Jako koncesyonaryusze występują adwokaci Dr. Wilhelm Rziha i Dr. Maksymilian Silberberg z Wiednia. Chodzi tu o rafineryę o której pisaliśmy w jednym z poprzednich numerów, na czele, której stoją hr. Thurn Taxis i hr. Hoyos. Rafinerya planowana jest na większą skalę i opierać się ma o produkcję kopalń, które powyższe konsorcjum nabyło w Tustanowicach.

Pożar szybu w Tustanowicach. W ostatnich dniach spalił się znowu szyb w Tustanowicach, mianowicie: „Salo“ firmy L. Schutmann i Ska. Pożar wybuchł podczas łyżkowania, jeden pomocnik utracił życie w płomieniach.

Towarzystwo akcyjne „Schodnica“. Donoszą nam, że Towarzystwo akcyjne „Schodnica“ zamierza na wzór przedsiębiorstw Fanta, na rynek francuski eksportować swe produkty i utworzyć tam składy swych fabrykatów.

Akcyjne Towarzystwo naftowe przedtem Dawid Fanto i Ska. W uzupełnieniu naszej notatki, podanej w numerze poprzednim o ukonstytuowaniu się Towarzystwa akcyjnego D. Fanto i Ska, dodać należy, że nowe Towarzystwo akcyjne zamierza w pierwszym rzędzie nabycie rafineryi nafty w Pardubicach, następnie terenów w Boryslawiu, Tustanowicach i Krygu. Kapitał akcyj-

ny, jak wspominaliśmy wynosi 16 milionów koron 40.000 wpłaconych akcyach po 400 koron, z czego 7.300.000 koron przypada na firmę Fanto (18.250 akcyj), resztującą kwota 8.700.000 koron w 21.750 akcyach na Bodencredit Uchwałą walnego zgromadzenia może kapitał akcyjny podwyższonym zostać do 24 milionów koron, bez specjalnego zezwolenia ze strony rządu.

Petrolea. Rada nadzorcza Petrolei odbędzie się w Wiedniu 28 b. m., na tem posiedzeniu załatwione być mają sprawy dyrekcji lwowskiej i sprawy personalne.

Związek górników i hutników polskich w Austrii utworzył się wybierając zarząd w następującym składzie: Stała Delegacja Związku Górników i Hutników Polskich w Austrii. Przewodniczący: Franciszek hr. Zamoyski, właściciel kopalni w Borysławiu. Zastępca przewodniczącego: Vacat. Sekretarz: Adam Łukaszewski, inż. górniczy, Lwów, Pełczyńska nr 5a. Skarbnik: Dr. Stefan Bartoszewicz, sekretarz Tow. naftowego, Lwów, Kraszewskiego nr. 1. Członkowie: Ferdynand Jastrzębski, radca górniczy, Kraków, Sw. Jana 13. Zdzisław Kamiński, naczelnik saliny, Łączyn, Kazimierz Kostkiewicz, inżynier górniczy, Sanok, Hugo Kowarzyk, st. inspektor kopalni, Jaworzno, Roman Rieger, kierownik kopalni, Witkowice, Wit Sulimirski, przedsiębiorca wiertniczy, Borysław, Edward Windakiewicz, radca górniczy, Wiedeń, ministerstwo skarbu.

Kupimy motor gazowy

używany o sile 10—12 H do pędzenia dynamo-maszyny i jeden lub dwa motory gazowe używane, każdy o sile 20 H. Także zakupimy większą ilość ropy na opał, nie krzepnącej, a więc nie borysławskiej.

Zgłoszenia prosimy adresować: Zarząd techniczny Galicyjskiej Spółki naftowej. Potok w Potoku p. Jedlicze.

Biuro wiertnicze i robót górniczych „Łempicki i Ska w Sosnowcu (gub. piotrkowska, Król. Pol.) poszukuje

Technika wiertniczego

z kilkuletnią praktyką, obznajomionego z systemem płuczkowym Faucka i dyamentowym. Zgłoszenia sub. Biuro Wiertnicze, Sosnowiec.

Do sprzedania:

kilka kotłów parowych, lokom., o 23—24 m² pow. ogrzew. kilka maszyn parowych leżących jedno cylindrowych po 18—20 H., młot parowy. winda parowa do odczyszczania szybów i manipulacji z pompami, żuraw wiertniczy „Rapid“, znaczny zapas rur wiertniczych różnej średnicy, wszystko w zupełnie dobrym stanie.

Bliższych wiadomości udziela: Zarząd Techniczny Galicyjskiej Spółki naftowej „Potok“ w Potoku p. Jedlicze.

Dr. Stanisław Grzesik

otworzył kancelaryę adwokacką
we Lwowie przy ulicy Podlewskiego l. 8
obok placu Smolki, Telefon nr. 1085.

BIURO

technicznej, prawnej i handlowej porady, tudzież pośrednictwa w sprawach górniczych

KAZIMIERZA KOSTKIEWICZA

zaprzyjęzonego inżyniera górniczego, em. c. k. starszego komisarza górniczego, b. naczelnika c. k. Urzędów górniczych w Drohobyczu i Jaśle, b. technicznego urzędnika gal. kopalni i warzelni soli, kopalni nafty i wosku ziemnego etc.

W JAŚLE.

ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we Lwowie, Kopernika 18

z bogato zaopatrzonymi składami w Borysławiu i Krośnie

wykonuje

w najkrótszym czasie dostawy wszystkich dymenzyi **kutych rur gazowych, wodociągowych i parowych**, czarnych, pocynkowanych i asfaltowych wraz z przynależnymi łącznikami; dostarcza **rury płomienne** do kotłów parowych, **rury wiertnicze hermetyczne**, **rury pompowe**, **stalowe rury mufowe**, obciążane jutą, węże z rur dla gorzelń, browarów itp., maszty dla elektrycznych urządzeń i przeniesienia siły, tudzież poleca jako specjalność wyroby szwejsowane z blachy kutej a- wyrabiane w nowo urządzonym we Witkowicach zakładzie spajania za pomocą gazu wodnego, a mianowicie: Rury wiertnicze hermetyczne ponad 12 cali zewnętrznej średnicy aż do 2000 mm. średnicy, rury Gallo-way'a, fasony wszystkich gatunków, recypienty gazowe, cysterny naftowe z dnami spajanemi, kotły do amoniaku itd.

Wyłączne Zastępstwo we Witkowskich rurach z lanego żelaza i fasonów do przewodów gazowych i wodnych.

Zastępstwo fabryki narzędzi firmy Blaua i Ski we Wiedniu.

Oferty i cenniki ilustrowane, także i na armatury do urządzeń gazowych, wodnych i parowych bezpłatnie i franko.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wyłączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmana w Komotau, — walcownia rur w Schönbrunn, — oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, ul. Romanowicza 3. * Filie Towarzystwa w Borysławiu, Krośnie i Zagórzu.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów, Ossolińskich.

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg, Ossolińskich.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletne urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przedewszystkiem myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

Poczt. Kasa oszcz. Nr. 74046.

Telefon Nr. 905.

Ostrowski & Cudek

Dom handlowy dla interesów przemysłowo-naftowych

we LWOWIE, ul. Kopernika 1 21.

Przeprowadza: Kupno i sprzedaż udziałów kopalnianych, kupno i sprzedaż ropy.
Organizuje: Spółki naftowe z drobnymi udziałami. Poleca: Przedsiębiorców wiertniczych do wierceń akordowych.
Ofiarujemy usługi jako eksperci przy wszelkich transakcyach z przemysłem naftowym łączność mających.

Dla wygody naszych P. T. Klientów urządziliśmy

Biuro techniczne

które pozostaje pod kierownictwem inżyniera Seweryna Blaima.

Sporządzamy: Pomiary i niwelacje terenów, plany sytuacyjne terenów, kopalń i szybów naftowych, zgłoszenia kopalń do władz górniczych, profile otworów szwidrowych i wszelkie czynności w zakres miernictwa wchodzące.

Posiadamy bogato zaopatrzonego zbiór kopii map katastralnych

Adres dla telegramów: Ostrowski Cudek Lwów.